

Titelstrijd voor interieurarchitecten

Wordt 2017 een belangrijk jaar voor de interieurarchitectuur in Nederland? Daar ziet het wel naar uit. Interieurontwerp neemt immers een steeds belangrijker plaats in in het ruimtelijk ontwerplandschap, en Nederlands (interieur-) ontwerp wordt internationaal erkend als innovatief en richtinggevend. Zo langzamerhand wordt in ons land geen zorginstelling meer gerealiseerd zonder de inbreng van een deskundig interieurontwerper. Ook in het onderwijs, het bedrijfsleven en bij de overheid is de interieurarchitect inmiddels een geziene gast. Dat het goed gaat met de interieurarchitectuur, blijkt ook uit de vele goede projecten die dit blad regelmatig publiceert.

Maar dit alles is geen reden tot zelfgenoegzaamheid. De samenleving verandert en ontwerpen is een complex vak geworden. Dat geldt zeker voor het ontwerpen van het deel van de fysieke leefomgeving dat ons het meest na staat, het interieur. Meer dan de andere ruimtelijk-ontwerpdisciplines is het interieur onderhevig aan snel veranderende inzichten en gebruik, en dat vergt flexibele en ter zake kundige ontwerpers die niet alleen aansprekende interieurs kunnen vormgeven maar ook over de opgave heen kunnen kijken en duurzame strategieën voor verandering kunnen realiseren. Zulke interieurarchitecten hebben we in Nederland, gelukkig.

Sinds 1987 is in Nederland de titel interieurarchitect beschermd. Alleen diegenen die voldoen aan de wettelijk vastgelegde opleidings- en ervarings-eisen, kunnen zich laten inschrijven in het architectenregister en zich interieurarchitect noemen. Dankzij de titelwet ligt hun opleiding op hetzelfde niveau als die van architecten of stedenbouwkundigen; een masterdiploma en een ten minste tweejarige beroepservaringsperiode. Want, zo schreef de minister al in 1987 bij de introductie van de wet: "In vele gevallen leiden de omstandigheden waaronder de verschillende disciplines hun beroep uitoefenen tot een gecoördineerde samenwerking op voet van gelijkheid en gelijkwaardigheid, waarbij nauwelijks valt aan te wijzen waar de bemoeienis van de een ophoudt en die van de ander begint."¹ Een vooruitziende blik? In de onlangs verschenen Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp 'Samen werken aan ontwerpkracht'² schrijven de huidige ministers van OCW en IenM opnieuw "de laatste decennia zien we dat de grenzen tussen de deeldisciplines vervagen". De actieagenda zet zwaar in op samen-

werken en interactieve planvorming.

Tegelijkertijd is het kabinet voornemens om in 2017 te bekijken of titelbescherming voor interieurarchitecten nog "passend is vanuit het oogpunt van publiek belang."³ Dit maakt deel uit van een bredere evaluatie en is mede ingegeven door Europees beleid dat oproept om een baaiert aan gereguleerde beroepen (waaronder gezondheidszorg, advocatuur, architectuur en transportsector) tegen het licht te houden. Het achterliggende idee is dat een modernisering van de gestelde eisen (lees: het afschaffen van de titel) de werking van de arbeidsmarkt zal verbeteren, kan zorgen voor een betere prijs-kwaliteitverhouding en de internationale mobiliteit doet toenemen. Meer marktwerking dus in plaats van publiek belang.

- *Interieur is onderhevig aan snel veranderende inzichten en dat vergt flexibele en ter zake kundige ontwerpers.*
- *De titelwet is niet in het leven geroepen om interieurarchitecten te beschermen, maar om de kwaliteit van de gebouwde omgeving te bevorderen.*
- *Titelbescherming voor interieurarchitecten is van belang om kwaliteit en deskundigheid te waarborgen en opdrachtgevers en consumenten duidelijkheid te bieden.*

Het wonderlijke is dat de Wet op de architectentitel marktwerking helemaal niet in de weg staat. In tegenstelling tot veel andere (Europese) landen kan iedereen in Nederland het vak van ontwerper vrij uitoefenen. Alleen de titel is beschermd, niet de uitoefening van het beroep. Veel niet-geregistreerde ontwerpers doen dat al succesvol en dat leidt voorshands nog niet tot merkbare veranderingen in de markt. De titelwet is ook niet in het leven geroepen om architecten of interieurarchitecten te bevoordelen of te beschermen, maar juist uit oogpunt van consumentenbescherming en meer algemeen ter bevordering van de kwaliteit van de gebouwde omgeving. Door eisen te stellen aan de opleiding en de beroepservaring van architecten en interieurarchitecten heeft de overheid dertig jaar geleden een eenvoudig instrument in het leven geroepen om precies dat te bereiken wat het Actieplan Ruimtelijk Ontwerp nu bepleit: verantwoordelijke ontwerpers die verder kijken, die waarde creëren (vooral ook immaterieel) en vanuit

een duidelijke positie samenwerken met andere disciplines. En die daarbij vernieuwing, onderzoek en experiment niet uit de weg gaan. Dat kost de overheid niets. Het Bureau Architectenregister is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat zijn eigen broek ophoudt uit de contributies van de ingeschreven ontwerpers.

Juist nu de aandacht verschuift van méér bouwen naar béter gebruiken, is de inbreng van de interieurarchitect onontbeerlijk. Van oudsher houden interieurarchitecten zich bezig met hergebruik, herbesteding en ruimtelijke vernieuwing waarbij de gebruikskwaliteit vooropstaat. Zij zijn bij uitstek specialisten die op duurzame wijze kansen creëren die verder reiken dan het gebouw alleen. Zo levert interieurarchitectuur een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van innovatieve werkprocessen (het Nieuwe Werken), nieuwe zorgconcepten (Healing Environments, Evidence Based Design), onderwijsvernieuwing en veiligheid en toegankelijkheid van openbare gebouwen. Ze biedt impulsen in belangrijke economische sectoren als retail, hospitality, leisure en woninginrichting. De interieurarchitect beschermt en bevordert de veiligheid, gezondheid en het welbevinden van alle gebruikers van gebouwen en integreert schoonheid, comfort en duurzaamheid in ontwerpen die voldoen aan de functionele, technische en economische eisen van gebruik. Daarbij dient hij of zij een publiek belang dat uitstijgt boven het directe belang van zijn opdrachtgever/de klant en dat bijdraagt aan de kwaliteit van de gebouwde omgeving. Titelbescherming voor de interieurarchitect is van belang om die kwaliteit en deskundigheid te waarborgen en opdrachtgevers en consumenten duidelijkheid en houvast te bieden.

Kees Spanjers

(architect en interieurarchitect)

1. Memorie van Toelichting bij de Wet op de architectentitel, Tweede Kamer, zitting 1979-1980, 16191, nr. 3.
2. Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp 2017-2020 van de ministers van Infrastructuur en Milieu en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 14 december 2016.
3. Nationaal actieplan gereguleerde beroepen, beleidsnota van het Kabinet, 23 maart 2015.

In 1987 is de Wet op de Architectentitel ingevoerd. Daarbij is gekozen voor de bescherming van de titel en niet van het beroep zelf, onder andere omdat de titelbescherming juridisch eenvoudiger te regelen is. Niemand wordt verboden om architectonische werkzaamheden te verrichten, alleen de beroepstitel is beschermd. Hiermee staat de (interieur)architect op een lijst met meer dan honderd wettelijk beschermde beroepstitels in Nederland. Zoek op www.deArchitect.nl naar artikelen over Titelwet en Beroepservaringsperiode.